

УДК [373.3.018.3.064.2:005.336.2
DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.70-2.40>

А. С. Лесик

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки
Бердянського державного педагогічного університету

ПІДГОТОВКА ВИХОВАТЕЛІВ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ НУШ ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ

Статтю присвячено проблемі підготовки вихователів інтернатних закладів Нової української школи до формування комунікативної компетентності учнів.

Визначено чинники, що негативно впливають на процес формування комунікативної компетентності в молодших школярів шкіл-інтернатів, як-от: специфіка контингенту учнів (соціальні сироти, біологічні сироти, діти з малозабезпечених та багатодітних сімей, більшість дітей соціально занедбані; тяжка спадковість; проблеми медичного характеру, зумовлені патологічними відхиленнями в стані здоров'я; низька ерудиція, обмежений обсяг уявлень про навколишній світ); наявність деприваційного синдрому (материнська, соціальна, сенсорна, когнітивна, комунікативна, психічна, емоційна, рухова і психомоторна депривації); ригідність (когнітивна, емоційно-афективна, психосоціальна); знижений рівень емпатії; відсутність засвоєння позитивного соціального досвіду батьків, сім'ї, емоційно-ділових взаємин між людьми.

Наголошується на тому, що у формуванні комунікативної компетентності молодших школярів шкіл-інтернатів важлива роль відіграють такі чинники: емоційно-позитивна мотивація вихователя; усвідомлення ним актуальності та необхідності цього аспекту професійної діяльності; бажання ефективно здійснювати її; потреба задовольнити соціальне замовлення суспільства, пов'язане з підготовкою молодшого школяра до комунікації; навчання дітей вільно спілкуватися з педагогами, однолітками, представниками громадськості.

Автором обґрунтовано, що педагог школи-інтернату має надавати пріоритет спілкуванню з молодшими школярами, яке дозволяє вибудувувати його з опорою на суб'єкт-суб'єктну взаємодію, прагнути до співробітництва з вихованцями, шукати позитивні якості в дитини, орієнтуватися на їхній розвиток, пробуджувати ініціативу, прагнення до співробітництва.

Ключові слова: компетентність, комунікативна компетентність, вихователь, молодші школярі, діти-сироти, компетентнісний підхід.

Постановка проблеми. Проблема формування комунікативної компетентності молодших школярів в умовах НУШ набуває особливої актуальності, оскільки для успішного життя в суспільстві необхідні знання норм і правил спілкування, вміння організувати спілкування, встановлювати та підтримувати конструктивні міжособистісні контакти, передавати й отримувати у відповідь необхідну інформацію.

Особливого значення ця проблема набуває для молодших школярів – вихованців інтернатних закладів, більшість з яких – це діти-сироти та діти з проблемних та матеріально незабезпечених сімей, характерними рисами яких є: деприваційний синдром, ригідність, зниження емпатії, явище «групової залежності», невпевненість у собі, комплекс неповноцінності, почуття самотності, труднощі в спілкуванні з оточенням, схильність до нервових зривів, підвищена вразливість, недовіра до дорослих, агресивність, ускладнене (дефіцитне, дефектне, деструктивне) спілкування, відсутність навичок позаситуативної комунікації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання, пов'язані з психолого-педагогічними умовами та засобами розвитку комунікативного потенціалу особистості, формування компетентності в спілкуванні, стали предметом наукових розвідок Н. Бібік, О. Вербицького, Ю. Ємельянова, М. Зажирко, Л. Канішевської, М. Коця, В. Мартиненко, Л. Петровського, В. Тернопільської та інших.

До вивчення методологічних проблем комунікативної компетентності зверталися К. Абульханова-Славська, Г. Андреева, Л. Буєва, М. Каган, Б. Ломов, О. Пометун.

Специфіку контингенту вихованців шкіл-інтернатів досліджували Л. Галігузова, Л. Долинська, І. Дубровіна, Л. Канішевська, Б. Кобзар, Й. Лангмейер, З. Матейчик, Л. Оліференко, А. Поляничко, А. Прихожан, З. Сафіна, Н. Толстих, Г. Улунова, І. Фурманов та інші.

Особливості спілкування молодших школярів шкіл-інтернатів стали предметом наукових пошуків І. Дубровіної, Л. Долинської, М. Лісіної, В. Мухіної, А. Прихожан, М. Симонової, Н. Толстих,

Г. Улунової, Л. Шипіціної та інші. Попри широке відображення проблеми спілкування молодших школярів у психолого-педагогічній літературі, такий аспект проблеми, як підготовка вихователів Нової української школи шкіл-інтернатів до формування комунікативної компетентності молодших школярів, майже не досліджувався.

Як свідчать результати аналізу практики виховної роботи з проблеми формування комунікативної компетентності в учнів Нової української школи, цьому аспекту в школах-інтернатах не приділяється відповідна увага, оскільки відсутнє наукове обґрунтування педагогічних умов, які стимулюють суб'єкт-суб'єктну взаємодію дітей і педагогів. Таким чином, виникають суперечності між об'єктивними потребами сучасного суспільства у формуванні комунікативної компетентності у дітей і відсутністю розроблених теоретичних і методичних аспектів формування комунікативної компетентності в учнів початкових класів шкіл-інтернатів; між необхідністю професійної підготовки вихователів шкіл-інтернатів до формування комунікативної компетентності в учнів початкових класів та недостатньою розробкою змісту, форм і методів такою діяльності в практиці інтернатних установ.

Мета статті. Головна мета статті – розкрити зміст підготовки вихователів інтернатних закладів Нової української школи до формування комунікативної компетентності молодших школярів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Опановування вихователями шкіл-інтернатів теорією і практикою формування комунікативної компетентності молодших школярів ще не є гарантією ефективності її сформованості у дітей. При цьому важливе значення має відношення педагога Нової української школи до професійної діяльності, бажання виконувати цю діяльність на високому рівні.

Важливим складником образу педагога НУШ є професійна спрямованість – сукупність мотивів і цілей, які виступають орієнтиром його діяльності. Центральною проблемою професійної спрямованості педагога є проблема мотиву.

Працюючи з дітьми, вихователь школи – інтернату НУШ має виявляти більше турботи, уваги, людяності, сердечності. Індивідуальність вихователя проявляється в педагогічному спілкуванні через стиль спілкування, що й дає змогу розглянути його як індивідуальну характеристику педагога [1, с. 103].

Таким чином, у формуванні комунікативної компетентності молодших школярів шкіл-інтернатів важлива роль належить емоційно-позитивній мотивації вихователя, усвідомленню ним актуальності та необхідності цього аспекту професійної діяльності, бажанню ефективно здійснювати її, потребі задовольнити соціальне замовлення суспільства, пов'язане з підготовкою молодшого

школяра до комунікації, та навчити дітей вільно спілкуватися з педагогами, однолітками, представниками громадськості.

З огляду на ці положення реалізацію педагогічних завдань щодо формування комунікативної компетентності в учнів шкіл-інтернатів ми розпочали з організації цілеспрямованої роботи з вихователями Бердянської загальноосвітньої школи-інтернату, Мелітопольської загальноосвітньої школи-інтернату, Новомиколаївської загальноосвітньої школи-інтернату з метою надання їм необхідних знань з теорії та методики формування комунікативної компетентності молодших школярів. З цією метою нами була розроблена програма семінару «Формуємо комунікативну компетентність».

У підвищенні методичної підготовки вихователів загальноосвітніх шкіл-інтернатів щодо формування комунікативної компетентності в молодших школярів ми виокремлювали такі етапи: організаційно-аналітичний, інформаційний, практичний, оціночно-результативний.

На першому етапі проводилась підготовча робота адміністрацій шкіл-інтернатів, спрямована на усвідомлення вихователями значущості й актуальності проблеми формування комунікативної компетентності в молодших школярів у позаурочній діяльності, вивчення педагогічного досвіду; розроблення стратегії розв'язання заявленої проблеми.

Другий етап – інформаційний, загальними цілями якого було інформування педагогів шкіл-інтернатів про теоретичні питання формування комунікативної компетентності в молодших школярів; виявлення специфіки цієї роботи в закладах інтернатного типу; розгляд проблеми ускладненого спілкування молодших школярів шкіл-інтернатів, розроблення педагогічного супроводу виховної роботи; ознайомлення з програмою семінару «Формуємо комунікативну компетентність».

Перше заняття семінару «Сутність, структура комунікативної компетентності молодших школярів» (лекція) мало на меті підвищити рівень теоретичних знань вихователів шкіл-інтернатів з проблеми формування комунікативної компетентності в молодших школярів шкіл-інтернатів; уточнити уявлення вихователів шкіл-інтернатів про поняття: «комунікація», «спілкування», «компетентність», «компетенція», «комунікативна компетенція», «комунікативна компетентність»; розкрити сутність, структуру комунікативної компетентності, критерії та показники сформованості комунікативної компетентності молодших школярів.

Наступне заняття – «Специфіка формування комунікативної компетентності в молодших школярів шкіл-інтернатів» (круглий стіл), метою якого було: розглянути сенситивність молодшого шкільного віку щодо формування комунікативної

компетентності; розкрити специфіку формування комунікативної компетентності в молодших школярів шкіл-інтернатів; виявити чинники, які негативно впливають на ефективність формування комунікативної компетентності в молодших школярів шкіл-інтернатів.

Так, у процесі обговорення чинників, що сприяють формуванню комунікативної компетентності в молодших школярів шкіл-інтернатів, акцентували увагу педагогів на анатомо-фізіологічних та соціально-педагогічних характеристиках молодшого шкільного віку, що відкривають нові можливості для комунікативної діяльності молодших школярів:

- фізіологічне дозрівання організму молодшого школяра; розгортання та поглиблення зв'язків із соціальним оточенням;

- інтенсивне дозрівання другої сигнальної системи (мови) в аналізі й синтезі вражень від зовнішнього світу; утворення тимчасових нервових зв'язків, вироблення нових дій та операцій;

- висока пластичність центральної нервової системи молодшого школяра, що забезпечує учневі здатність фіксувати впливи середовища, готовність реагувати на нього, підвищувати рухливість нервових процесів. Це дає змогу дитині швидко змінювати поведінку відповідно до вимог учителя та комунікативної ситуації;

- інтенсивне формування в дітей молодшого шкільного віку таких мисленнєвих операцій, як аналіз, синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення тощо;

- становлення провідної діяльності – навчання, результатом якого є розвиток особистості, інтелекту, здібностей, опановування знаннями, формування та вдосконалення навичок мовлення;

- розвиток основних психічних новоутворень молодшого шкільного віку (довільність психічних процесів; внутрішній план дій, уміння організувати навчальну діяльність, рефлексія);

- перевага наочно-образного мислення;

- розвиток мовленнєвих видів діяльності в процесі виконання нових соціальних ролей;

- прийняття та усвідомлення дитиною своєї внутрішньої позиції;

- яскраво виражена суспільна значущість навчальної діяльності визначає нову комунікативну позицію дитини стосовно дорослих і однолітків, що змінює її самооцінку, інтегрує довід її діяльності та спілкування з іншими дітьми [4].

У процесі обговорення проблеми педагоги виділили такі чинники, що негативно впливають на процес формування комунікативної компетентності в молодших школярів шкіл-інтернатів:

1. Специфіка контингенту учнів (соціальні сироти, біологічні сироти, діти з малозабезпечених та багатодітних сімей, більшість дітей соціально занедбані; тяжка спадковість; проблеми

медичного характеру, зумовлені патологічними відхиленнями в стані здоров'я; низька ерудиція, обмежений обсяг уявлень про навколишній світ); наявність деприваційного синдрому (материнська, соціальна, сенсорна, когнітивна, комунікативна, психічна, емоційна, рухова і психомоторна депривації); ригідність (когнітивна, емоційно-афективна, психосоціальна); знижений рівень емпатії; відсутність засвоєння позитивного соціального досвіду батьків, сім'ї, емоційно-ділових взаємин між людьми.

2. Під час аналізу специфічних чинників формування комунікативної компетентності учнів шкіл-інтернатів було звернено увагу на особливості організації життєдіяльності: обмеження сфери спілкування вихованців; заорганізованість життєдіяльності, жорстка регламентація дій, гіперопіка з боку вихователів, часта зміна педагогів; вимушена адаптація до великої кількості однолітків, відсутність індивідуального підходу; недоліки програм виховання і навчання, які не компенсують дефектів виховання та розвитку дітей, спричинених відсутністю сім'ї; стійка залежність дитини від дорослого; зниження інтимності та довірливості, емоційна спрощеність спілкування, дефіцит можливості встановлення міцних та довготривалих взаємовідносин дитини з дорослими; специфіка спілкування вихованців інтернатних закладів значно утруднюють процес формування комунікативної компетентності в молодших школярів.

У процесі обговорення специфічних чинників формування комунікативної компетентності в молодших школярів шкіл-інтернатів ми акцентували увагу на проблемі ускладненого спілкування учнів шкіл-інтернатів; коротко характеризували всі види ускладненого спілкування: дефіцитного, дефектного, деструктивного. Зазначали, що дефіцитне спілкування, чинником якого є самотність, є визначальним щодо дефектного та деструктивного спілкування вихованців інтернатних закладів [6, с. 49].

3. Обмін думками з питання «Пошук умов усунення негативних чинників у процесі формування комунікативної компетентності молодших школярів шкіл-інтернатів».

У процесі обговорення було звернено увагу на питання використання потенціалу позаурочної діяльності щодо формування комунікативної компетентності в молодших школярів шкіл-інтернатів, а саме: розширення сфери спілкування вихованців завдяки залученню їх до спільної діяльності з іншими учнями; виконання громадських доручень; участь у загальношкільних заходах, роботі гуртків, секцій, клубів за інтересами; спілкування дітей у неформальних групах на основі спільних захоплень та інтересів; розширення сфери спілкування молодших школярів; опановування педагогами діагностикою сформованості комунікативної

компетентності учнів початкових класів; формами і методами формування комунікативної компетентності в молодших школярів шкіл-інтернатів тощо.

Отже, протягом інформаційного етапу підготовки вихователів шкіл-інтернатів до формування комунікативної компетентності молодших школярів ознайомили їх з програмою семінару «Формуємо комунікативну компетентність», залучали до участі в ньому, що сприяло:

- поглибленню теоретичних знань із проблеми формування комунікативної компетентності в молодших школярів;

- розгляду специфіки формування комунікативної компетентності в молодших школярів шкіл-інтернатів, зокрема у позаурочній діяльності;

- приверненню уваги вихователів шкіл-інтернатів до питань спрямування позаурочної діяльності на формування комунікативної компетентності в молодших школярів, що дозволило спрямувати педагогів на активну діяльність.

Третій етап (практичний) спрямовувався на опонування вихователями діагностикою рівнів сформованості комунікативної компетентності в учнів шкіл-інтернатів; формами та методами формування цього особистісного утворення; використання комплексу педагогічних умов формування комунікативної компетентності в молодших школярів шкіл-інтернатів.

На цьому етапі значна увага приділялася індивідуальній роботі з вихователями щодо питань роботи з експериментальними матеріалами. Було проведено заняття «Діагностика рівнів сформованості комунікативної компетентності в молодших школярів шкіл-інтернатів», «Форми та методи формування комунікативної компетентності в молодших школярів шкіл-інтернатів у позаурочній діяльності», «Психологічні основи педагогічного спілкування», «Структура педагогічного спілкування».

Праця педагога в цьому розумінні є унікальним поєднанням гуманного ставлення до іншої людини, діяльній любові до неї, піклування про її особистісний розвиток і через це – самоздійснення власної особистості в професійній діяльності [16].

Для того щоб вихованець став активним учасником педагогічного процесу, необхідно забезпечити суб'єкт-суб'єктний характер стосунків, який полягає в рівності психологічних позицій, взаємній гуманістичній спрямованості, активності педагога та вихованців, взаємопроникненні їх у світ почуттів та переживань [14].

«Кожна дитина – неповторна, наділена від природи унікальними здібностями, талантами та можливостями. Місія нової української школи – допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти й можливості кожної дитини на основі партнерства

між учителем, учнем і батьками» – зазначається у Концепції Нової української школи [13, с. 14].

Отже, у процесі спілкування з вихованцями він має надавати перевагу діалогічному спілкуванню, яке характеризується «емоційною та особистісною відкритістю партнерів по спілкуванню, психологічною налаштованістю на емоційний стан одного, безоцінковістю, довірою і відкритістю, відвертістю у вираженні почуттів і станів» особистості [10, с. 41–49].

Для того щоб здійснювати діалог зі своїми вихованцями, педагогові школи-інтернату важливо знати та вивчати ціннісні орієнтації дітей про себе та про інших, цілеспрямовано навчати молодших школярів спілкуватися в парі, групі, колективі. Вихователь має зосереджуватись на співрозмовниках, використовувати засоби аттракції, що передбачає сприйняття позиції людини, до якої склалось емоційно позитивне ставлення.

Педагог школи-інтернату має надавати пріоритет спілкуванню з молодшими школярами, яке дозволяє вибудовувати його з опорою на суб'єкт-суб'єктну взаємодію, прагнути до співробітництва з вихованцями, шукати позитивні якості в дитини, орієнтуватися на їхній розвиток, пробуджувати ініціативу, прагнення до співробітництва.

Найбільшому задоволенню цих вимог сприяє особистісно-орієнтовне виховання – організація цього процесу на основі глибокої поваги до особистості дитини, урахування особливостей її індивідуального розвитку, ставлення до неї як до свідомого, повноправного, відповідального учасника виховного процесу [15, с. 56–57].

Розуміння вихованця сприяє розкриттю вчителем у педагогічному спілкуванні своїх думок та почуттів, вияву зацікавленості станом дитини, що сприяє народженню у неї довіри.

Щире визнання вихованця означає віру в нього, вияв співчуття до дитини та ціннісне ставлення до неї.

Отже, цей етап підготовчої роботи сприяв опануванню вихователями шкіл-інтернатів діагностикою рівнів сформованості комунікативної компетентності в молодших школярів; формами й методами формування комунікативної компетентності в молодших школярів шкіл-інтернатів у позаурочній діяльності; формуванню суб'єкт-суб'єктних відносин.

IV етап – оціночно-результативний – передбачав визначення шляхів подолання особистісних ускладнень у процесі підготовчої роботи вихователів шкіл-інтернатів до формування комунікативної компетентності в молодших школярів у позаурочній діяльності. На цьому етапі застосовувались такі методи та засоби, як спостереження, бесіда, анкетування, індивідуальні консультації.

З метою вивчення питання підготовленості вихователів шкіл-інтернатів з питань щодо формування комунікативної компетентності в молодших школярів проведено анкетування, в результаті якого було виявлено, що всі без винятку вихователі шкіл-інтернатів, які брали участь у семінарі, усвідомлюють значущість зазначеної проблеми й намагаються реалізувати це у своїй професійній діяльності.

Висновки і пропозиції. Проведена нами методична підготовка вихователів шкіл-інтернатів з питань формування комунікативної компетентності в учнів Нової української школи в позаурочній діяльності сприяла поглибленню теоретичних знань про специфіку цього процесу, опануванню діагностикою рівнів сформованості цього феномена в молодших школярів шкіл-інтернатів; формами та методами формування комунікативної компетентності; методичним забезпеченням цього процесу та методикою її реалізації під час позаурочної діяльності, зміні установок у педагогічній взаємодії з вихованцями (суб'єкт-суб'єктні відносини).

Це дослідження не вичерпує багатогранності й практичних пошуків розв'язання проблеми. Перспективним вважаємо вивчення взаємозв'язку навчально-виховної та позаурочної діяльності школи-інтернату з формування комунікативної компетентності молодших школярів.

Список використаної літератури:

1. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання : наук.-метод. посіб. Київ : ІЗМН, 1998. 204 с.
2. Бех І.Д. Виховання особистості: Сходження до духовності. Київ : Либідь, 2006. 272 с.
3. Бех І.Д. Виховання особистості : у 2-х кн. Київ : Либідь, 2008. Кн. 1. Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. Київ : Либідь, 2008. 278 с.
4. Бірюк Л.Я. Формування комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкових класів у процесі професійної підготовки (психолого-академічний аспект) : навч. посіб. Київ-Глухів : РВВ ГДПУ, 2008. 210 с.
5. Голуб О.В. Формування самостійності учнів молодшого шкільного віку шкіл-інтернатів для дітей сиріт у позаурочній діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 – теорія і методика виховання. Бердянськ, 2004. 253 с.
6. Долинська Л.В., Улунова Г.Є. Ускладнене спілкування в учнів шкіл-інтернатів : навч.-метод. посіб. Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2005. 119 с.
7. Канишевська Л.В. Виховання соціальної зрілості старшокласників загальноосвітніх шкіл-інтернатів у позаурочній діяльності : монографія. Київ : ХмЦНП, 2011. 368 с.
8. Канишевська Л.В. Виховання гуманності у молодших школярів у позаурочній діяльності. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки.* 2017. № 7(1). С. 192–199.
9. Канишевська Л.В., Сухопара І.Г. Формування толерантності в молодших школярів у позаурочній діяльності: теорія і практика : монографія. Київ : Компринт, 2017. 403 с.
10. Кобзар Б.С., Постовойтов Є.П. Специфіка позаурочної виховної роботи з учнями шкіл-інтернатів для дітей-сиріт та дітей, які залишилися без піклування батьків. Київ : Стило, 1997. 311 с.
11. Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство : наук.-метод. зб. / ред. кол. Н. Софій, І. Єрмаков та ін. Київ : Контекст, 2000. 336 с.
12. Нова українська школа. URL: <http://mon.gov.ua/2016/12/05/konczerpcziya.pdf> (дата звертання: 14.04.2020)
13. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звертання 09.05.2020).
14. Педагогічне спілкування як взаємодія. URL: [www.horting.org.ua / node / 1437](http://www.horting.org.ua/node/1437) (дата звертання: 2.05.2020).
15. Покась В.П. Становлення та розвиток інтернатних закладів освіти в Україні (1917–2000 рр.). Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2005. 208 с.
16. Голуб О.В., Грітчина А.І., Толкачова А.С. Сучасні проблеми виховання учнів шкіл-інтернатів: теорія і практика : кол. монографія / кер. авт. кол. О.В. Голуб. Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2013. 362 с.
17. Формування комунікативної компетентності учнів молодшого шкільного віку у позаурочній діяльності шкіл-інтернатів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 – теорія і методика виховання Бердянськ, 2014. 275 с.

Lesik A. Training of tutors of the boarding schools of NUS for challenging the problem of formation of communicative competence of pupils

Article is devoted to a problem of training of boarding schools tutors of new Ukrainian school for formation of communicative competence of pupils.

The following aspects are defined: the negative effect on process of formation of communicative competence in younger school students of boarding schools; specifics of the contingent of pupils (social orphans, biological orphans, children from needy and large families, most of children socially thrown; complicated heredity; the problems of medical character caused by pathological deviations in the state of health; low education level, limited volume of ideas about the environment); deprivation syndrome (maternal, social, touch, cognitive,

communicative, mental, emotional, motive and psychomotor deprivations); rigidity (cognitive, emotionally affective, psychosocial); the lowered empathy level; lack of assimilation of positive social experience with parents, families, emotionally business relationship between people.

The emphasis is put on the emotionally positive motivation of the tutor, formation of communicative competence of younger students of boarding schools, the awareness of relevance and need of the aspect of professional activity, the desire of the effective upbringing, the need of satisfying the social order which is closely connected with training of the younger school student communication, teaching children to communicate freely with teachers, peers, and public representatives.

It is proved by the author that: the teacher of boarding school has to provide a priority to communication with younger school students which allows to build it with support on a subobject interaction, to aspire to cooperation with pupils, to look for merits in the child, to be guided by their development, to awaken an initiative, aspire to cooperation.

Key words: *competence, communicative competence, tutor, younger school students, orphan children, Competency-based approach.*